

Nr 195

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i 6 kap. strafflagen; given Stockholms slott den 6 november 1964.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i 6 kap. strafflagen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I 6 kap. strafflagen upptages vissa allmänna bestämmelser om skadestånd på grund av brott. Genom propositionen framlägges förslag om sådana ändringar i nämnda kap. som föranledes av att strafflagen med undantag av 6 kap. 1—7 §§ den 1 januari 1965 upphäves och ersättes av brottsbalken.

Förslag
till
lag om ändring i 6 kap. strafflagen

Härigenom förordnas, att 6 kap. 5, 6 och 7 §§ strafflagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Hava flera, på annat sätt än i 3 kap. 6 § första stycket sägs, medverkat till brott, svare de en för alla och alla för en till skadestånd.

Hava flera, på annat sätt än som sägs i 23 kap. 6 § första stycket brottsbalken, medverkat till brott, svara de en för alla och alla för en till skadestånd.

6 §.

Är skada gjord av person under femton års ålder eller sådan, som i 5 kap. 5 § omtalas, vare han pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Vad han sålunda utgivit äge han söka åter av den som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

Är skada gjord av någon som ej fyllt femton år eller som handlat under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämfäst med sinnessjukdom, är han pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Detsamma gäller, om skada gjorts av någon som utan eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd att han är från sina sinnens bruk.

Vad någon utgivit enligt första stycket äger han söka åter av den som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

7 §.

Har straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten, efter vad i 5 kap. 13, 14, 15, 17, 18 eller 19 § sägs; vare dock målsägande ej därigenom betaget att det skadestånd söka, vartill han eljest kan berättigad vara.

Kan enligt vad som stadgas i 35 kap. brottsbalken påföljd för brott ej ådömas, är dock målsägande ej därigenom betaget att söka det skadestånd vartill han eljest kan vara berättigad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1948: 448, av 6 § se 1924: 330 och av 7 § se 1926: 70.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 29 oktober 1964.

Närvarande:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, fråga angående *ändring i 6 kap. strafflagen* samt anför därvid följande.

Inledning

Den nya brottsbalken (SFS 1962: 700) träder enligt lag den 20 mars 1964 (nr 163) om dess införande i kraft den 1 januari 1965. Genom sistnämnda lag upphäves nu gällande strafflag med undantag av 6 kap. 1—7 §§. Dessa paragrafer innehåller vissa grundläggande bestämmelser om skadestånd på grund av brott. Brottsbalken saknar motsvarighet till dessa bestämmelser. Det har övervägts att ersätta 6 kap. 1—7 §§ strafflagen (SL) med en särskild skadeståndslag. Den år 1959 tillsatta skadeståndskommittén har också anmodats att utarbeta förslag till sådan lag i samband med fullgörandet av sitt uppdrag att utreda frågan om barns och föräldrars skadeståndsansvar. Kommittén har i enlighet härmed den 10 juni 1963 avgivit betänkande med förslag till lag med allmänna bestämmelser om skadestånd (SOU 1963: 33), avsedd att ersätta 6 kap. 1—7 §§ SL.

Efter remissbehandling av kommitténs förslag beslöt Kungl. Maj:t den 9 september 1964 inhämta lagrådets yttrande över ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag med allmänna bestämmelser om skadestånd. Detta förslag innebär, att de skadeståndsrättsliga bestämmelserna i 6 kap. SL överföres till en särskild skadeståndslag med bestämmelser om utomobligatoriskt skadeståndsansvar i allmänhet och således ej endast om skadestånd på grund av brott. Den föreslagna lagen upptager delvis nya bestämmelser om barns och föräldrars skadeståndsansvar och innehåller även i övrigt nyheter i förhållande till gällande rätt. Den har avsetts skola träda i kraft samtidigt med brottsbalken den 1 januari 1965.

Lagrådets utlåtande över förslaget föreligger ännu icke. Frågan om proposition till riksdagen torde icke kunna anmälas inom sådan tid att en pro-

position kan bordläggas förrän tidigast i andra veckan i november innevarande år. De spörsmål som lagförslaget avser att reglera är av principiell betydelse och delvis av svårlost natur. Med hänsyn härtill och till den långt framskridna tiden finner jag det nu icke kunna begäras att årets riksdag skall hinna taga ställning till reformförslaget. Jag vill därför förorda, att nu endast sådana ändringar vidtages i 6 kap. SL som omedelbart föranledes av brottsbalkens ikraftträdande.

Under hänvisning till det anförda anhåller jag att nu få upptaga frågan om ändring i 6 kap. strafflagen.

Gällande bestämmelser

I 6 kap. 1 § SL stadgas, att skada, som någon tillfogar annan genom brott, skall gäldas av den brottslige, vare sig brottet skett med uppsåt eller av vållande. Skadeståndet skall jämkas efter vad som prövas skäligt, om den som led skadan genom eget vållande medverkat därtill.

I 2 § meddelas vissa bestämmelser om skadeståndet. Härom stadgas, att i mål, som angår kroppsskada, under skadeståndet skall räknas ej endast läkarlön och annan kostnad utan även ersättning för hinder eller brist i den skadades näring, för sveda och värk samt för lyte eller annat stadigvarande men.

Enligt 3 § skall ersättning utgå för lidande som tillskyndats någon genom brott mot den personliga friheten eller genom ärekränkande gärning. Vidare innehåller paragrafen en bestämmelse om skyldighet att med anledning av ärekränkande gärning erlagga kostnad till tryckning i tidning av dom i målet.

I 4 § upptages bestämmelser om efterlevandes rätt till skadestånd. Enligt lagrummet skall, om någon, som jämlikt stadgande i lag äger rätt till underhåll av den som blivit dödad, genom dennes fränfalle kommer att sakna erforderligt underhåll, skadestånd tilläggas honom efter vad som med avseende på såväl den brottsliges tillgångar som andra omständigheter prövas skäligt; skadeståndet må efter omständigheterna sättas att utgå på en gång eller på särskilda tider.

I 5 § stadgas att, om flera medverkat till brott på annat sätt än som sägs i 3 kap. 6 § första stycket SL, de medverkande skall svara för skadeståndet en för alla och alla för en. Enligt sistnämnda lagrum skall den som underlåter att i tid anmäla eller eljest avslöja straffbelagd handling som är å färde, när det kan ske utan fara för honom själv eller någon av hans närmaste, i de fall lagen utsätter straffas enligt vad som stadgas för den som allenast i mindre mån medverkat till sådan gärning.

6 kap. 6 § upptager bestämmelser om skadeståndsansvar för barn och själsligt abnorma. Där föreskrives att, om skada är gjord av person under 15 års ålder eller sådan som omtalas i 5 kap. 5 §, han är pliktig att ersätta

skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Vad han sålunda utgivit äger han söka åter av den som genom underlåten vård om hans person vållat skadan. Hänvisningen till 5 kap. 5 § SL avser den som begår gärning under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämfäställd med sinnessjukdom, liksom den som utan eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd, att han är från sina sinnens bruk.

I 6 kap. 7 och 8 §§ meddelas vissa avslutande bestämmelser av mera formell natur. Enligt 7 § är målsägande, då straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten, icke därigenom betaget att söka det skadestånd vartill han eljest kan vara berättigad. I 8 § anges, att målsägande är den, mot vilken brott är begånget eller som därav blivit förnärmad eller lidit skada.

Den allmänna skadeståndsbestämmelsen i 6 kap. 1 § SL är enligt sin lydelse tillämplig endast i fråga om skada som tillfogats genom brottslig handling. Det är emellertid allmänt erkänt, att vållande till person- eller sakskada enligt svensk rätt medför skadeståndsansvar även om straffansvar ej är stadgat. Det sagda innebär också, att bestämmelserna i 6 kap. 2 och 4—6 §§ SL är tillämpliga då person- eller sakskada vållats genom förfarande som icke är straffbelagt.

Departementschefen

Som framgår av den lämnade redogörelsen innehåller 6 kap. SL vissa hänvisningar till andra bestämmelser i samma lag.

Dessa bestämmelser upphäves i samband med brottsbalkens ikraftträdande. I fall då brottsbalken saknar motsvarighet till berörda stadganden i strafflagen bör ifrågavarande paragraf i 6 kap. SL omarbetats så att den bibehåller sitt sakliga innehåll. Hänvisningar till lagrum i strafflagen, som motsvaras av stadgande i brottsbalken, bör i detta sammanhang ändras.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet utarbetats förslag till *lag om ändring i 6 kap. strafflagen*. Förslaget torde få fogas till detta protokoll såsom *Bilaga*.

Beträffande de särskilda paragraferna i 6 kap. SL må anföras följande.

1 §.

Paragrafen reglerar det fallet att någon tillfogar skada genom brott. Någon definition av vad som menas med brott finnes ej i strafflagen. I brottsbalken (BrB) däremot uttalas i 1 kap. 1 §, att brott är gärning, för vilken i brottsbalken eller i annan lag eller författning är stadgat straff som sägs i brottsbalken. Enligt 2 § i samma kap. skall i brottsbalken beskrivas gärning, om ej annat sägs, anses som brott endast då den begås

uppsåtligen (första stycket) och skall den omständigheten att gärningen begåtts under självförvållat rus eller att gärningsmannen eljest genom eget vållande tillfälligt var från sina sinnens bruk icke föranleda, att gärningen ej anses som brott (andra stycket). Dessa bestämmelser torde innebära en viss utvidgning av brottsbegreppet i förhållande till vad som numera i allmänhet menas med brott enligt SL. Ehuru i terminologiskt hänseende full konsekvens ej upprätthållits, har nämligen i SL eftersträfvats att icke såsom brott beteckna gärning vilken begås av den som är under 15 år eller på grund av psykisk abnormitet är fri från straff. Brottsbalken medför, att gärningar som nu nämnts i vissa fall blir att anse som brott. Sådana fall kommer följaktligen att omfattas av 6 kap. 1 § SL. Liksom hittills kommer de emellertid att vara hänförliga under 6 kap. 6 § SL. Den utvidgning av brottsbegreppet som BrB må innebära kommer därför att sakna betydelse i skadeståndshänseende. Att 6 kap. 6 § SL för berörda fall får karaktär av undantagsbestämmelse i förhållande till 6 kap. 1 § SL torde ej behöva komma till uttryck i lagtexten. Förevarande paragraf har därför bibehållits oförändrad.

2 §.

Denna paragraf synes ej heller behöva undergå någon ändring med anledning av brottsbalkens ikraftträdande.

3 §.

Uttrycket »ärekränkande gärning» i gällande lydelse av förevarande paragraf torde omfatta icke blott de i 16 kap. SL angivna brotten utan jämväl vissa andra brott som kan innefatta kränkning av någons ära, t. ex. misshandel (jfr NJA 1901 s. 380), falskt åtal, falsk angivelse, falsk tillvitelse, obefogat åtal och vårdslös tillvitelse.

I brottsbalken upptages bestämmelser rörande ärekränkning i 5 kap. under rubriken »Om ärekränkning». Brottsbeskrivningarna skiljer sig visserligen från motsvarande beskrivningar i 16 kap. SL, men i systematiskt hänseende råder överensstämmelse mellan strafflagen och brottsbalken, i det att ärekränkingskapitlet behandlar endast de egentliga ärekränkingsbrotten, medan brott av annan art som tillika kan innefatta ärekränkning behandlas i andra kapitel.

Med hänsyn härtill synes icke möta betänkligheter att i 6 kap. 3 § SL bibehålla uttrycket »ärekränkande gärning» för att beteckna såväl de egentliga ärekränkingsbrotten som vissa andra brott vilka innefattar kränkning av någons ära. Det torde liksom hittills få ankomma på domstolarna att avgöra under vilka förutsättningar ärekränkande gärning skall anses föreligga och medföra ersättningskyldighet enligt förevarande stadgande.

4 §.

Paragrafen torde kunna bibehållas oförändrad.

5 §.

Denna paragraf föreskriver i sin nuvarande lydelse, att om flera, på annat sätt än i 3 kap. 6 § första stycket sägs, medverkat till brott, de svarar en för alla och alla för en till skadestånd. I 3 kap. 6 § första stycket SL stadgas straff i vissa fall för den som underlåter att anmäla eller avslöja straffbelagd gärning som är å färde. Denna bestämmelse motsvaras i brottsbalken av 23 kap. 6 § första stycket. I sakligt hänseende föreligger allenast den skillnaden, att enligt brottsbalken ansvar för underlåtenhet att avslöja brott i vissa fall — då det är särskilt föreskrivet — kan ådömas även den som ej insett men bort inse att brottet var å färde; enligt strafflagen förutsättes uppsåt i detta hänseende. Hänvisningen till 3 kap. 6 § första stycket SL torde utan hinder av denna skiljaktighet kunna ersättas med en hänvisning till 23 kap. 6 § första stycket BrB. Att genom en sådan hänvisning stadgandet kommer att göra undantag jämväl för fall, då vederbörande ej insett men bort inse att brott var å färde, innebär icke någon saklig ändring i vad som nu gäller.

6 §.

Såvitt angår skadeståndsansvaret för barn under 15 år torde någon jämkning i förevarande lagrum icke böra företagas i detta sammanhang.

I fråga om skadeståndsansvar för själsligt abnorma anges för närvarande den krets som avses med regeln genom en hänvisning till 5 kap. 5 § SL. Sistnämnda lagrum omfattar dels i första stycket den som begår gärning under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämställd med sinnessjukdom, dels i andra stycket den som utan eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd, att han är från sina sinnens bruk. Brottsbalken saknar direkt motsvarighet till 5 kap. 5 § SL. Den innehåller emellertid i 33 kap. 2 § vissa bestämmelser beträffande den som begått brott under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämställd med sinnessjukdom. Här avses sålunda samma abnormtillstånd som i första stycket av 5 kap. 5 § SL. Såvitt gäller skadeståndsansvar för sådana själsligt abnorma personer som äsyftas i sistnämnda lagrum kan således hänvisningen till 5 kap. 5 § SL ersättas av en hänvisning till 33 kap. 2 § BrB.

En sådan hänvisning omfattar emellertid ej den som nu avses i andra stycket av 5 kap. 5 § SL. Av skäl som sammanhänger med brottsbegreppets avgränsning i brottsbalken innehåller balken ej några särskilda bestämmelser rörande nu nämnda grupp. Beträffande denna kan därför ej hänvisas till något stadgande i brottsbalken. De som nu avses i andra stycket av 5 kap. 5 § SL bör därför uttryckligen omnämnas i 6 kap. 6 § SL.

I samband med nu berörda redaktionella ändringar synes lämpligt att uppdelade paragrafen i två stycken, av vilka det första i två särskilda punkter

innehåller regler om skadeståndsansvar för barn och själsligt abnorma samt det andra stycket regeln i den nuvarande andra punkten om regressrätt.

7 §.

Enligt förevarande paragraf i dess nuvarande lydelse äger målsägande söka det skadestånd vartill han eljest kan vara berättigad utan hinder av att straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten efter vad i 5 kap. 13, 14, 15, 17, 18 eller 19 § sägs. Även om regeln kan anses överflödig, torde med hänsyn till att det nu endast är fråga om ändringar som påkallas av brottsbalkens ikraftträdande anledning saknas att upphäva paragrafen. De bestämmelser i strafflagen till vilka paragrafen nu hänvisar har sin närmaste motsvarighet i 35 kap. 1—3, 5 och 6 §§ BrB. Bestämmelsen i 5 kap. 13 § SL om att straff förfaller på grund av den brottsliges död saknar dock motsvarighet i brottsbalken, såvitt angår möjligheten att ådöma påföljd. Ej heller i övrigt föreligger fullständig överensstämmelse. Skiljaktigheterna torde emellertid i förevarande sammanhang sakna betydelse. Hänvisningen torde därför kunna ändras till att avse nämnda lagrum i brottsbalken. I samband med en sådan ändring bör stadgandet jämkas i anslutning till brottsbalkens terminologi.

Det må slutligen erinras om att 6 kap. 8 § SL upphäves från och med den 1 januari 1965 genom lagen den 20 mars 1964 (nr 163) om införande av brottsbalken och att i dess ställe skall gälla ett motsvarande stadgande i 20 kap. 8 § rättegångsbalken.

Då förslaget ej innebär några sakliga ändringar i förhållande till gällande rätt lärer några övergångsbestämmelser icke vara erforderliga.

Hemställan

Föredraganden hemställer att, med återkallande av beslutet den 9 september 1964 om inhämtande av lagrådets utlåtande över förslag till lag med allmänna bestämmelser om skadestånd, lagrådets utlåtande över det i bilaga till detta protokoll upptagna förslaget till *lag om ändring i 6 kap. strafflagen* måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Stig Granqvist

**Förslag till
lag om ändring i 6 kap. strafflagen**

Härigenom förordnas, att 6 kap. 5, 6 och 7 §§ strafflagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Hava flera, på annat sätt än i 3 kap. 6 § första stycket sägs, medverkat till brott, svare de en för alla och alla för en till skadestånd.

Hava flera, på annat sätt än som sägs i 23 kap. 6 § första stycket brottsbalken, medverkat till brott, svara de en för alla och alla för en till skadestånd.

6 §.

Är skada gjord av person under femton års ålder eller sådan, som i 5 kap. 5 § omtalas, vare han pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Vad han sålunda utgivit äge han söka åter av den, som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

Är skada gjord av någon som ej fyllt femton år, är han pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt. Detsamma gäller, när skada gjorts av någon som handlat under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § första stycket brottsbalken eller av någon som utan eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd att han är från sina sinnens bruk.

Vad som utgivits enligt första stycket äger den skadeståndsskyldige söka åter av den som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

7 §.

Har straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten, efter vad i 5 kap. 13, 14, 15, 17,

Kan enligt vad som stadgas i 35 kap. 1, 2, 3, 5 eller 6 § brottsbalken påföljd för brott ej ådömas, är dock

¹ Senaste lydelse av 5 § se SFS 1948: 448, av 6 § se SFS 1924: 330 och av 7 § se SFS 1926: 70.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

18 eller 19 § sägs; vare dock måls- målsägande ej därigenom betaget att
ägande ej därigenom betaget att *det* söka *det skadestånd* vartill han el-
skadestånd söka, vartill han eljest jest kan *vara berättigad*.
kan *berättigad vara*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 6 november 1964.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden	HAGBERGH, DENNEMARK,
regeringsrådet	WILKENS,
justitierådet	RIBEN.

Enligt lagrådet den 2 oktober 1964 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 september 1964, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över förslag till *lag med allmänna bestämmelser om skadestånd*.

Förslaget hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Ulf Nordenson.

Enligt lagrådet den 4 november 1964 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 29 oktober 1964, hade Kungl. Maj:t, med återkallande av beslutet den 9 september 1964, förordnat att lagrådets utlåtande skulle för ovan angivet ändamål inhämtas över förslag till *lag om ändring i 6 kap. strafflagen*.

Ärendet angående förslaget till lag med allmänna bestämmelser om skadestånd hade med anledning av återkallelsen avskrivits från vidare handläggning.

Förslaget till lag om ändring i 6 kap. strafflagen, vilket — liksom förstnämnda lagförslag — finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av Nordenson.

Det nu föreliggande förslaget föranledde följande yttranden.

6 §.

Justitieråden Hagbergh och Dennemark samt regeringsrådet Wilkens:

Med uttrycket sinnesart har ursprungligen åsyftats den subjektiva inställningen hos skadevällaren vid gärningens begående. Detta framgår av motiven till stadgandet, enligt vilka lagberedningen fann det klart, att hänsyn borde tagas till »gärningsmannens sinnesart, som kan sträcka sig från en ganska obetydlig oförsiktighet ända till skadelystet syfte» (NJA II 1924 s. 617).

I de sparsamt förekommande fall då uttrycket i rättspraxis använts om *barn* har det emellertid givits en annan innebörd; ordet åsyftar där barnets allmänna karaktärsegenskaper (NJA 1941 s. 661 I, 1949 s. 535 och 1956 s. 55 samt FFR 1949 s. 318 och 1956 s. 395). Denna tolkning har synt naturligt och överensstämmer även bäst med uttryckets språkliga betydelse. Vad beträffar det subjektiva momentet vid själva gärningen låter sig detta bättre inordnas under uttrycket gärningens beskaffenhet (jfr Borum i SvJT 1945 s. 440 f).

I fråga om *sinnessjuka* och med dem jämförda har ordet sinnesart icke haft någon uppgift att fylla i förevarande sammanhang. Judikaturen på detta område är ytterst knapphändig. I tillgänglig refererad praxis förekomma endast två fall (NJA 1939 s. 501 och FFR 1954 s. 308). I det ena fallet var fråga om fattigvårdsstyrelsens ansvar för sinnesslö persons skadevållande gärning. Det är tydligt att sådant ansvar icke kan vara beroende av skadevållarens subjektiva inställning vid gärningens begående utan får bedömas i relation till dennes allmänna läggning och karaktär. I det andra fallet, som gällde skadeståndskrav mot schizofren sinnessjuk, utdömdes skadestånd under åberopande av allenast »omständigheterna».

Ändringarna i 6 kap. strafflagen ha i lagförslaget inskränkts till att avse sådant som direkt föranledes av brottsbalkens ikraftträdande. Ett bibehållande av den remitterade lagtexten kan förefalla desto naturligare som motsvarande terminologi användes i 36 kap. 8 § brottsbalken. Emellertid synes till en början kunna göras gällande att ordet sinnesart i detta lagrum bör givas samma innebörd som praxis inlagt i 6 kap. 6 § strafflagen. Vidare är att märka att berörda stadgande i brottsbalken avser en offentligrättslig och ej en civilrättslig reglering. Ordet sinnesart har för övrigt visat sig föga lämpat för normalsituationer (jfr NJA 1960 s. 599).

I fråga om *sinnessjuka* och med dem jämförda synes tillfyllest att såsom grund för skadeståndsbedömningen i lagtexten ange allenast »omständigheterna».

Vad angår stadgandets redaktionella formulering synes vara att föredraga att, efter mönster av 36 kap. 8 § brottsbalken, undvika en hänvisning till 33 kap. 2 § nämnda balk.

På grund av det anförda förorda vi, att i paragrafen upptages stadgande, dels i ett första stycke att om skada är gjord av person under femton års ålder, han är pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans ålder och utveckling, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt må anses skäligt, dels i ett andra stycke i en första punkt, att om skada orsakats av någon som handlat under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämförd med sinnessjukdom, han är skyldig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, och i en andra punkt, att detsamma gäller i fråga om den som utan

eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd att han är från sina sinnens bruk och i det tillståndet orsakat skada.

Justitierådet Riben:

Med hänsyn till att det nu endast är fråga om att genomföra sådana ändringar i 6 kap. strafflagen, som omedelbart föranledas av brottsbalkens ikraftträdande, vill jag beträffande första stycket av denna paragraf allenast föreslå en jämkning i syfte att erhålla en närmare anslutning till lagtexten i 36 kap. 8 § brottsbalken. Såsom första punkt synes böra upptagas ett stadgande av innehåll, att om skada är gjord av någon som ej fyllt femton år eller som handlat under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämställd med sinnessjukdom, han är pliktig att ersätta skadan, om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. I en andra punkt bör stadgas, att detsamma gäller om skada gjorts av den som utan eget vållande tillfälligt råkat i sådant tillstånd att han är från sina sinnens bruk.

Justitierådet Dennemark:

I skadeståndskommitténs betänkande SOU 1963: 33 göras vid behandlingen av frågan om barns skadeståndsansvar vissa uttalanden (s. 20 ff) rörande betydelsen av ansvarsförsäkring och (s. 23) därom att enligt hittillsvarande praxis skadestånd regelmässigt ålägges barn i form av viss bråkdel av skadan. I lagrådsremissen rörande förslaget med allmänna bestämmelser om skadestånd biträder departementschefen i stort sett dessa uttalanden (s. 29 f). Jag har utgått från att berörda uttalanden, vilkas godtagande skulle innebära att gällande rätt ändrades motviledes och ej genom lagstiftning, icke behöva granskas av lagrådet i nu förevarande sammanhang.

Lagrådet:

Regressregeln synes lämpligen böra erhålla det innehållet att vad någon utgivit enligt de tidigare bestämmelserna i paragrafen äger han söka åter av den som genom underlåten vård om hans person vållat skadan.

7 §.

Lagrådet:

Uppräkningen av de paragrafer i 35 kap. brottsbalken, som i huvudsak motsvara de nuvarande bestämmelserna om åtalspreskription i 5 kap. 14, 15 och 17—19 §§ strafflagen, synes överflödigt. Till skillnad från nämnda kapitel i strafflagen, vilket har rubriken Om särskilda grunder, som utesluta, minska eller upphäva straffbarhet, behandlar 35 kap. brottsbalken endast bortfallande av brottspåföljd genom preskription. Paragrafen torde med hänsyn härtill lämpligen böra redaktionellt omformuleras.

Lagrådet:

Lagförslaget är föranlett av brottsbalken och avses skola träda i kraft samtidigt med denna. Förslaget upptar emellertid ändringar i allenast 5, 6 och 7 §§ av 6 kap. strafflagen. Med hänsyn till att det brottsliga området genom brottsbalken lär få en annan avgränsning än enligt gällande rätt, i vilket avseende särskilt ärekränkingskapitlet torde böra beaktas, kan det finnas anledning att i rättspraxis överväga huru de oförändrade stadgandena i 6 kap. förhålla sig till balken. Eftersom det här rör sig om en civilrättslig lagstiftning synas starka skäl tala för att en före den 1 januari 1965 förövad brottslig gärning även efter balkens ikraftträdande bör i skadeståndshänseende bedömas enligt äldre lag (jfr 22 kap. 7 § rättegångsbalken).

Ur protokollet:

Stig Granqvist

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 6 november 1964.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, lagrådets den 6 november 1964 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 29 oktober 1964 remitterade förslaget till *lag om ändring i 6 kap. strafflagen*.

Efter redogörelse för lagrådets yttrande anför föredraganden följande.

De synpunkter tre av lagrådets ledamöter anfört rörande användningen i 6 kap. 6 § SL av uttrycket »sinnesart» har beaktats vid utformningen av bestämmelserna om skadeståndsansvar för barn under 15 år och psykiskt sjuka i det till lagrådet den 9 september 1964 remitterade förslaget till lag med allmänna bestämmelser om skadestånd. Av skäl som jag tidigare redovisat har jag emellertid ansett nämnda förslag icke böra nu framläggas för riksdagen utan har i stället föreslagit att man för närvarande inskränker sig till att göra sådana ändringar i 6 kap. SL som omedelbart föranledes av brottsbalkens ikraftträdande. Vid en sådan begränsad revision av 6 kap. SL anser jag icke att den av dessa lagrådsledamöter föreslagna omarbetningen av förevarande stadgande bör vidtagas. Däremot anser jag, att i överensstämmelse med vad en av lagrådets ledamöter förordat i redaktionellt hänseende en sådan jämkning av stadgandet bör ske, att närmare anslutning erhålles till formuleringen i 36 kap. 8 § BrB.

Vad lagrådet uttalat beträffande utformningen av 6 kap. 6 § andra stycket och 7 § SL torde böra beaktas.

Föredraganden hemställer, att lagförslaget måtte, efter ändring i enlighet med vad sålunda anförts, jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts proposition nr 195 år 1964

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlästas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Mats Larsson